ARREST VAN HET HOF
VAN 29 MAART 1979 [1]

C. J. Meijer BV
tegen Department of Trade, Ministry of Agriculture, Fisheries and Food en Commissioners of Customs and Excise (verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de High Court of Justice, Queen's Bench Division, Commercial Court te Londen)

„Invoerbeperkingen voor aardappelen"

Zaak 118/78

Samenvatting

Toetreding van nieuwe Lid-Staten tot de Europese Gemeenschappen — Toetredingsakte — Landbouw — Bepalingen inzake de afschaffing van kwantitatieve beperkingen — Afwijking van artikel 60, lid 2 — Rechtskarakter — Geen bijzondere bepaling in de zin van artikel 9, lid 2

Artikel 60, lid 2, Toetredingsakte kan niet worden aangemerkt als een bijzondere bepaling in de zin van het voorbehoud van artikel 9, lid 2, van die akte, zodat het ingevolge laatstgenoemde bepaling aan het eind van 1977 buiten toepassing is geraakt.

In zaak 118/78,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van de High Court of Justice, Queen's Bench Division, Commercial Court te Londen, in het aldaar aanhangig geding tussen

C. J. MEIJER BV

en

1 — Procestaal: Engels.

DEPARTMENT OF TRADE

MINISTRY OF AGRICULTURE, FISHERIES AND FOOD

COMMISSIONERS OF CUSTOMS AND EXCISE,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van artikel 60, lid 2, Toetredingsakte,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: H. Kutscher, president, J. Mertens de Wilmars en Mackenzie Stuart, kamerpresidenten, A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco en A. Touffait, rechters,

advocaat-generaal: H. Mayras
griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

De feiten

De feiten, het procesverloop en de krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

1. Aardappelen behoren tot de in bijlage II van het EEG-Verdrag genoemde landbouwprodukten, doch zijn nog niet onderworpen aan een gemeenschappelijke marktordening. In januari 1976 diende de Commissie een voorstel voor een gemeenschappelijke ordening in (PB C 61 van 1976), dat echter nog steeds in studie is bij de Raad. Wel bestaan thans verschillende nationale regelingen voor aardappelen.

2. In het Verenigd Koninkrijk bestaat een marktordening voor aardappelen, die onder meer een regeling bevat voor de in- en uitvoer van seizoenaardappelen (ook wel „consumptieaardappelen" genoemd). Aan deze regeling wordt uitvoering gegeven door het Department of Trade in de vorm van een vergunningen-

stelsel, zulks krachtens bevoegdheden die hun grondslag vinden in de „Import, Export en Customs Power (Defence) Act 1939". De minister van Landbouw maakt regelmatig in de pers bekend wanneer en hoe deze vergunningen zullen worden verleend.

Op 28 december 1977 deelde het ministerie mee dat het invoerverbod voor seizoenaardappelen in het Verenigd Koninkrijk tot nader order zou worden gehandhaafd.

Op 5 januari 1978 verzond verzoekster in het hoofdgeding, die in Nederland haar bedrijf maakt van het produceren, verhandelen en exporteren van aardappelen, een partij van 20 ton seizoenaardappelen per schip naar het Verenigd Koninkrijk. De douane te Great Yarmouth weigerde de partij door te laten op grond van het nog steeds geldende invoerverbod voor seizoenaardappelen, ongeacht hun herkomst. Verzoekster in het hoofdgeding heeft daarop bij de High Court beroep ingesteld („originating summons"), met verzoek te verstaan dat het Verenigd Koninkrijk na 1 januari 1978 niet meer gerechtigd is de invoer van aardappelen uit andere Lid-Staten te reglementeren.

Verweerders achten de reglementering van de invoer van aardappelen onder de gegeven omstandigheden gerechtvaardigd. Na het horen van de argumenten van verzoekster heeft de nationale rechter besloten de procedure te schorsen en het Hof van Justitie te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

„Is het in het geval van een landbouwprodukt dat op de datum van toetreding en ook op 1 januari 1978 nog steeds niet onderworpen is geweest aan een gemeenschappelijke marktordening, ingevolge artikel 60, lid 2, Toetredingsakte of enige andere bepaling van gemeenschapsrecht geoorloofd kwantitatieve invoerbeperkingen voor dat produkt na 31 december 1977 (indien die beperkingen op de datum van toetreding deel uitmaakten van een nationale marktordening) te handhaven, voor zover zulks noodzakelijk is om de handhaving van de nationale marktordening te waarborgen en totdat de gemeenschappelijke marktordening voor dat produkt van toepassing wordt?"

3. De relevante bepalingen van de Toetredingsakte zijn artikelen 9, 42 en 60. Artikel 9 luidt:

„1. Ten einde voor de nieuwe Lid-Staten de aanpassing aan de in de Gemeenschappen geldende regels te vergemakkelijken, gelden ten aanzien van de toepassing van de oorspronkelijke Verdragen en de door de Instellingen genomen besluiten, bij wijze van overgang, de in deze Akte neergelegde afwijkende bepalingen.

2. Onder voorbehoud van de in deze Akte vervatte data, termijnen en bijzondere bepalingen, eindigt de toepassing van de overgangsmaatregelen aan het einde van het jaar 1977."

Artikel 42 maakt deel uit van titel I, getiteld „Vrij verkeer van goederen", van het vierde deel van de Toetredingsakte, getiteld „Overgangsbepalingen", en luidt:

„De kwantitatieve in- en uitvoerbeperkingen tussen de Gemeenschap in haar oorspronkelijke samenstelling en de nieuwe Lid-Staten en tussen de nieuwe Lid-Staten onderling worden onmiddellijk bij de toetreding afgeschaft.

De maatregelen van gelijke werking als zulke beperkingen worden uiterlijk op 1 januari 1975 afgeschaft."

Titel II van dit deel, getiteld „Landbouw", bestaat uit vier hoofdstukken. Artikel 60 maakt deel uit van hoofdstuk 1 (Algemene bepalingen) en luidt:

„1. Ten aanzien van de produkten die op het tijdstip van toetreding onder een gemeenschappelijke ordening der markten vallen is de regeling die in de Gemeenschap in haar oorspronkelijke samenstelling van toepassing is inzake douanerechten en heffingen van gelijke werking, kwantitatieve beperkingen en maatregelen van gelijke werking in de nieuwe Lid-Staten van toepassing met ingang van 1 februari 1973, behoudens het bepaalde in de artikelen 55 en 59.

2. Ten aanzien van de produkten die op het tijdstip van toetreding niet onder een gemeenschappelijke ordening der markten vallen, zijn de bepalingen van Titel I inzake de geleidelijke afschaffing van de heffingen van gelijke werking als invoerrechten, van de kwantitatieve beperkingen van de maatregelen van gelijke werking, niet van toepassing op deze heffingen, beperkingen en maatregelen wanneer zij op het tijdstip van de toetreding deel uitmaken van een nationale marktordening.

Deze bepaling geldt slechts voor zover zulks noodzakelijk is om de handhaving van de nationale marktordening te waarborgen en totdat de gemeenschappelijke ordening der markten voor deze produkten van toepassing wordt."

4. De verwijzingsbeschikking d.d. 12 april 1978 is op 19 mei 1978 ter griffie van het Hof ingekomen.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door C. J. Meijer BV, ten deze vertegenwoordigd door F. G. Jacobs en A. S. Grabiner, advocaten te Londen; de Commissie van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door R. Wainwright en B. Hoff-Nielsen als gemachtigden; de Britse regering, ten deze vertegenwoordigd door R. D. Munrow; de Nederlandse regering, ten deze vertegenwoordigd door I. Verkade; en de Franse regering, ten deze vertegenwoordigd door G. de Lacharrière.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Samenvatting van de bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

a) Opmerkingen van C. J. Meijer BV

C. J. Meijer BV, verzoekster in het hoofdgeding (hierna te noemen „verzoekster"), verwijst in de eerste plaats naar de bepalingen van het EEG-Verdrag, met name de artikelen 30 e.v. en artikel 38, lid 2. In de betrekkingen tussen de oorspronkelijke Lid-Staten hadden alle kwantitatieve beperkingen uiterlijk aan het einde van de overgangsperiode moeten zijn afgeschaft. Het verbod van zodanige beperkingen gold eveneens voor de handel in landbouwprodukten, ook al was nog geen gemeenschappelijke marktordening ingesteld (zaak 48/74, Charmasson, Jurispr. 1974, blz. 1383; zaak 68/76, Commissie/Franse Republiek, Jurispr. 1977, blz. 515).

Volgens verzoekster geldt het in de zaak-*Charmasson* toegepaste beginsel evenzeer en zelfs a fortiori voor de overgangsbepalingen van de Toetredingsakte. Bovendien zijn de litigieuze maatregelen volgens haar wel de meest duidelijke en krasse vorm van in het Verdrag verboden maatregelen.

Het in de Toetredingsakte neergelegde stelsel voorzag afschaffing van de kwantitatieve beperkingen in het algemeen op de datum van toetreding, dat wil zeggen 1 januari 1973 (artikel 42). De kwantitatieve beperkingen op landbouwprodukten hadden op 1 februari 1973 moeten zijn afgeschaft (artikel 60, lid 1), behoudens de uitzondering voorzien in artikel 60, lid 2, eerste alinea, voor nog niet aan een gemeenschappelijke marktordening onderworpen produkten. De draagwijdte van deze uitzondering wordt echter wederom beperkt in artikel 60, lid 2, tweede alinea.

Voorziet artikel 60, lid 2, Toetredingsakte een absolute afwijking van het principe van de gemeenschappelijke markt, met als enige beperking ratione temporis de instelling van een gemeenschappelijke ordening der markten in de betrokken sector?

Verzoekster beantwoordt deze vraag ontkennend. Volgens haar kan een dergelijke uitzondering niet verder gaan dan de in artikel 9, lid 2, Toetredingsakte voorziene algemene tijdslimiet. Deze uitlegging is in overeenstemming met de geest, de opzet en de letter van het Toetredingsverdrag en de Toetredingsakte.

De Toetredingsakte weerspiegelt het fundamentele beginsel dat geldt voor de uitbreiding van de Gemeenschappen, namelijk de aanvaarding door de nieuwe Lid-Staten van het „acquis communautaire" als geheel. Uit de Toetredingsakte zelf blijkt dat dit „acquis communautaire" in beginsel zou gelden vanaf de datum van toetreding (artikel 2 Toetredingsakte; zaak 185/73, König, Jurispr. 1974, blz. 607).

Bijgevolg moeten, aldus verzoekster, de in artikel 9, lid 1, voorziene „afwijkingen" niet extensief worden uitgelegd, vooral wanneer zij afwijken van een fundamenteel beginsel van de gemeenschappelijke markt, zoals het vrij verkeer van goederen (artikel 42 Toetredingsakte, zaak 15/74, Centrafarm BV/Sterling Drug Inc., Jurispr. 1974, blz. 1147, i.h.b. blz. 1166, en zaak 16/74, Centrafarm BV/Winthrop, Jurispr. 1974, blz. 1183, i.h.b. blz. 1197).

Artikel 9, lid 2, mag niet aldus worden uitgelegd, dat het onbeperkte toepassing van overgangsmaatregelen ook na 31 december 1977 toestaat. Weliswaar geldt deze bepaling „onder voorbehoud van de in deze Akte vervatte data, termijnen en bijzondere bepalingen", doch aangenomen moet worden dat deze verwijzing in het algemeen doelt op *nabijliggende* data en *korte* termijnen. Vrijwel geen enkele datum of termijn na 31 december 1977 is opgenomen, terwijl de uitzonderingen slechts gelden voor gevallen van bijzondere aard; zij bevatten geen enkele afwijking van onbeperkte duur (artikelen 100-103, 131, 132 Toetredingsakte en artikel 5, lid 2, van protocol nr. 18).

Ook de verwijzing naar „bijzondere bepalingen" in artikel 9, lid 2, mag niet zodanig worden opgevat, dat wanneer *geen enkele* datum of termijn is opgenomen — zoals in artikel 60, lid 2 — de afwijking niet valt onder de algemene termijn die is voorzien in artikel 9, lid 2. Integendeel, deze bepaling heeft juist ten doel een tijdslimiet van algemene aard te stellen.

Artikel 60, lid 2, tweede alinea, voegt niets toe aan de afwijking in de eerste alinea. Waar deze alinea bepaalt dat de afwijking vervalt wanneer een nationale marktordening wordt vervangen door een gemeenschappelijke, moet zij worden gezien als een beperking en niet als een uitbreiding van de in de eerste alinea voorziene afwijking.

Volgens verzoekster geldt de slotsom waartoe het Hof in de zaak-*Charmasson* is gekomen, in nog sterkere mate in het kader van de Toetredingsakte.

De Toetredingsakte bepaalt zowel uitdrukkelijk als implicite — dit in tegenstelling tot het EEG-Verdrag — dat met betrekking tot de produkten die niet onderworpen zijn aan een gemeenschappelijke ordening der markten, de afwijkingen van het beginsel van de gemeenschappelijke markt uiterlijk aan het einde van de overgangsperiode moeten worden afgeschaft.

Indien het beginsel dat is ontwikkeld in het arrest-*Charmasson*, niet zou worden toegepast in het kader van de Toetredingsakte, doch wel zou blijven gelden voor de oorspronkelijke Lid-Staten, zou dit leiden tot een ernstige discrepantie tussen de regelingen in de oorspronkelijke en in de nieuwe Lid-Staten. In de betrekkingen tussen deze landen zouden in- en uitvoerverboden en heffingen van gelijke werking als douanerechten nog onbepaalde tijd kunnen worden toegepast.

Ten slotte zijn de Lid-Staten sinds het arrest-*Charmasson* gewaarschuwd dat „de nationale organisatie zich in de loop van de (overgangs)periode zoveel mogelijk dient aan te passen aan de vereisten van de gemeenschappelijke markt, ten einde de totstandbrenging van het gemeenschappelijk landbouwbeleid te vergemakkelijken" (r.o. 16).

Verzoekster betoogt dat de regering van het Verenigd Koninkrijk zich bewust was van deze verplichtingen en deze ook heeft aanvaard. Zij wijst hiertoe op een publikatie in een vakblad van 2 december 1977, waarin de minister van Landbouw heeft verklaard dat na 31 december 1977 tussen de Lid-Staten vrij verkeer in de sector aardappelen zou bestaan (bijlage 4 bij de opmerkingen van Meijer).

Verzoekster stelt voor de vraag van de nationale rechter te beantwoorden als volgt:

„In het geval van een landbouwprodukt dat op de datum van toetreding en ook op 1 januari 1978 nog steeds niet onderworpen is geweest aan een gemeenschappelijke marktordening, laat noch artikel 60, lid 2, Toetredingsakte, noch enige andere bepaling van gemeenschapsrecht toe kwantitatieve invoerbeperkingen voor dat produkt na 31 december 1977 in stand te houden."

b) Opmerkingen van de Nederlandse regering

De Nederlandse regering merkt op dat ingevolge artikel 9, lid 2, Toetredingsakte de toepassing van de overgangsbepalingen, onder voorbehoud van de in de akte voorziene data, termijnen en bijzondere bepalingen, aan het einde van het jaar 1977 eindigt. Behoudens de woorden „totdat de gemeenschappelijke ordening der markten voor deze produkten van toepassing wordt", op grond waarvan de duur van de afwijking korter kan zijn, bevat artikel 60, lid 2, niet een dergelijke datum, termijn of bijzondere bepaling.

Dit betekent dat vanaf 1 januari 1978 de algemene bepalingen van het EEG-Verdrag op het verkeer in de betrokken produkten van toepassing zijn. Het ontbreken van een gemeenschappelijke marktordening voor het betrokken produkt staat aan de toepassing van deze bepalingen niet in de weg. Aldus het Hof in het arrest-Charmasson.

c) Opmerkingen van de Franse regering

De Franse regering merkt op dat de auteurs van de Toetredingsakte in artikel 60, lid 2, op de gebieden waarvoor nog

geen gemeenschappelijke ordening der markten bestond, zowel in de oude als in de nieuwe Lid-Staten rekening hebben willen houden met nationale marktordeningen die uitgaan van totaal verschillende beginselen. In verband daarmee hebben de auteurs in een afzonderlijke afwijkende bepaling uitdrukkelijk voorzien dat de afschaffing van heffingen van gelijke werking als douanerechten en kwantitatieve beperkingen tot de instelling van een gemeenschappelijke ordening niet gold voor produkten die vallen onder een nationale marktordening.

d) Opmerkingen van de Britse regering

De Britse regering, tevens verweerster in het hoofdgeding, stelt dat zij gerechtigd is zich te bedienen van de in artikel 60, lid 2, Toetredingsakte voorziene afwijking voor landbouwprodukten.

De vraag tot welk tijdstip deze afwijking geldt, moet worden beantwoord aan de hand van artikel 9, lid 2, Toetredingsakte. Volgens de „bijzondere bepaling" van artikel 60, lid 2, geldt de afwijking „totdat de gemeenschappelijke ordening der markten voor deze produkten van toepassing wordt."

Om aan dit artikel de betekenis te kunnen geven die verzoekster in het hoofdgeding eraan wil toekennen, moeten aan het slot de volgende woorden worden toegevoegd: „of uiterlijk tot eind 1977". Geen enkele interpretatieregel laat een dergelijke toevoeging echter toe.

De Britse regering analyseert de redenen voor de afwijking en merkt op dat de nieuwe Lid-Staten bij toetreding voor ieder produkt hun nationale marktordening hebben moeten vervangen door de bestaande gemeenschappelijke marktordening. Op gebieden waar geen gemeenschappelijke marktordening bestond, was het volgens de Britse regering ondenkbaar dat de nieuwe Lid-Staten ermee zouden instemmen hun eigen marktordeningen af te schaffen zonder iets anders daarvoor in de plaats te stellen. Dat is de reden waarom artikel 60, lid 2, Toetredingsakte de nieuwe Lid-Staten toestaat voor produkten die op de datum van toetreding waren onderworpen aan een nationale marktordening, de kwantitatieve beperkingen en maatregelen van gelijke werking in stand te houden totdat de gemeenschappelijke marktordening van die produkten van toepassing wordt.

Volgens het EEG-Verdrag had aan het einde van de overgangsperiode, in 1969, voor ieder landbouwprodukt een gemeenschappelijke marktordening moeten bestaan. De Toetredingsakte heeft noch wijziging gebracht in de verplichting van de oorspronkelijke Lid-Staten om een gemeenschappelijke ordening der markten van landbouwprodukten in te stellen noch de voorziene overgangsperiode verlengd.

In dit licht moet het arrest-Charmasson worden uitgelegd.

Daarentegen betreft het onderhavige geval nieuwe Lid-Staten die zijn toegetreden tot een Gemeenschap waarvan de oorspronkelijke Lid-Staten reeds hun verplichting om binnen de in artikel 40, lid 1, EEG-Verdrag vastgestelde periode het gemeenschappelijke landbouwbeleid tot stand te brengen, hadden verzuimd. Met de hieruit voortvloeiende situatie is in de Toetredingsakte juist uitdrukkelijk rekening gehouden.

Tenslotte vraagt de Britse regering het Hof de voorgelegde vraag bevestigend te beantwoorden.

e) Opmerkingen van de Commissie van de Europese Gemeenschappen

De Commissie schetst eerst de marktordening voor aardappelen in het Verenigd Koninkrijk:

— Het Ministerie van Landbouw berekent jaarlijks op basis van recente ontwikkelingen de consumptie en de oogst van aardappelen in het Verenigd Koninkrijk en stelt een „richt-"oppervlakte vast die voldoende aardappelen moet opleveren om te voldoen aan de vraag op de binnenlandse markt, met een gering overschot.

— Producenten die meer dan één acre (4 047 m²) aardappelen bestemd voor de verkoop verbouwen, moeten worden ingeschreven bij de „Potato Marketing Board" (hierna te noemen de „Board").

— De Board, een officieel orgaan dat is ingesteld bij de Potato Marketing Scheme (Approval) Order 1955, bericht aan iedere ingeschreven producent hoeveel acres hij moet beplanten (quota) om de vastgestelde „richt-" oppervlakte te bereiken.

— Een ingeschreven producent moet aan de Board een belasting betalen voor iedere beplante acre. Producenten die meer dan hun quota willen beplanten, moeten een aanvullende belasting betalen.

— Om de producent een gegarandeerde minimumprijs te waarborgen, kan de Board, met instemming van de minister van Landbouw, een interventieregeling voor seizoenaardappelen invoeren, waaronder elke ingeschreven producent zijn aardappelen aan de Board kan aanbieden tegen een prijs die zodanig is berekend, dat zijn produktie- en opslagkosten gedekt zijn. Deze prijs stijgt naarmate het seizoen vordert. De door de Board gekochte aardappelen worden verkocht als veevoeder en het prijsverschil wordt hoofdzakelijk betaald door de Staat.

— Wanneer aan het eind van het seizoen blijkt dat ondanks het ingrijpen van de Board de gemiddelde marktprijs voor aardappelen lager is dan de gegarandeerde minimumprijs, overbrugt de Staat het tekort door betaling van een bedrag aan de Board, die het gebruikt om de kosten van lopende of toekomstige interventieregelingen te dekken.

— De Board reglementeert de verkoop van aardappelen voor menselijke consumptie door de minimumgrootte en de kwaliteit voor te schrijven van de aardappelen die door de producenten mogen worden verkocht, en door te bepalen dat de aardappelen normaliter uitsluitend mogen worden verkocht aan detailhandelaren die een vergunning bezitten.

— Het Ministerie van Handel reglementeert de in- en uitvoer van seizoenaardappelen krachtens de bevoegdheden die het ontleent aan de „Import of goods (control) Order 1954". Om het evenwicht op de Britse markt te waarborgen, wordt bij schaarste een uitvoerverbod uitgevaardigd en bij overschotten een invoerverbod.

— Sinds de toetreding van het Verenigd Koninkrijk op 1 januari 1973 heeft

blijkbaar een uitvoerverbod voor seizoenaardappelen bestaan van 30 maart tot 31 mei 1973, van 20 februari tot 31 mei 1974 en van 16 oktober 1975 tot 7 augustus 1977. Het „gewone invoerverbod" heeft deze gehele periode gegolden, met uitzondering van de maanden september en oktober 1975.

Binnen de Gemeenschap bestaan aanzienlijk verschillen tussen de op de markten van de verschillende Lid-Staten vastgestelde prijzen. De Commissie heeft als bijlage bij haar opmerkingen een lijst gevoegd van de groothandelsprijzen van seizoenaardappelen gedurende de verkoopjaren 1973/1974-1976/1977 en 1977/1978.

Uit deze cijfers blijkt dat de verlenging van het verbod na eind 1977 seizoenaardappelen in het Verenigd Koninkrijk in te voeren, heeft bijgedragen tot handhaving van de prijzen op de Londense markt begin 1978, terwijl deze prijzen toen op de markt in Rotterdam en vooral in Arras zakten.

Over de feiten die aan deze zaak ten grondslag liggen, is reeds een briefwisseling gevoerd tussen de Commissie en de regering van het Verenigd Koninkrijk. De Commissie heeft hierin aanleiding gevonden een met redenen omkleed advies in de zin van artikel 169 EEG-Verdrag uit te brengen.

De Commissie geeft een samenvatting van 's Hofs jurisprudentie terzake en betoogt dat het arrest-Charmasson wordt bevestigd door de arresten in de zaak 68/76, Commissie/Franse Republiek, Jurispr. 1977, blz. 515, en in de gevoegde zaken 80 en 81/77, Commissionnaires Réunis, arrest van 20 april 1978, Jurispr. 1978, blz. 927.

Artikel 60, lid 2, Toetredingsakte moet worden gelezen in het verband van de akte als geheel en in het bijzonder van de artikelen 2 en 9. Artikel 2 bevat het fundamentele beginsel van de Toetredingsakte, namelijk de aanvaarding van het „acquis communautaire". Op dit beginsel wordt een uitzondering gemaakt door een stelsel van overgangsmaatregelen (artikel 9).

De Commissie is van mening dat de zinsnede „totdat de gemeenschappelijke ordening der markten voor deze produkten van toepassing wordt" (art. 60, lid 2) geen „bijzondere bepaling" is die een uitzondering vormt op de in artikel 9 voorziene tijdslimiet. De tekst van artikel 60, lid 2, laat een dergelijke uitlegging niet toe, daar uit de plaatsing van deze zinsnede blijkt dat zij is bedoeld als een beperking van een uitzondering op de hoofdregel, evenals het andere deel van de zin.

Daarentegen zijn de bepalingen van de Toetredingsakte, die kunnen worden beschouwd als „bijzondere bepalingen" in de zin van artikel 9 en dus een verlenging van de overgangsmaatregelen nà 31 december 1977 meebrengen, op dit punt zeer duidelijk.

Artikel 60, lid 2, Toetredingsakte moet worden gelezen in de juiste context. Toen het werd geschreven, werd het Verdrag algemeen aldus uitgelegd, dat wanneer een gemeenschappelijke marktordening voor een produkt ontbrak, de oorspronkelijke Lid-Staten de bevoegdheid behielden bepaalde beperkingen van het vrije verkeer in de Gemeenschap te handhaven, en dat deze bevoegdheid deel uitmaakte van een nationale ordening. De toetredingsregeling was dus aangepast aan hetgeen werd geacht in het Verdrag besloten te liggen, met dien verstande dat wanneer op 31 december 1977 nog steeds geen gemeenschappelijke marktordening zou bestaan, de situatie met betrekking tot de handelsbeperkingen in de

nieuwe Lid-Staten precies dezelfde zou zijn als in de oorspronkelijke Lid-Staten. In dit opzicht moest artikel 60, lid 2, volstrekt niet worden beschouwd als een „overgangsmaatregel", evenmin als artikel 60, lid 1.

In het arrest-Charmasson verklaarde het Hof met betrekking tot de oorspronkelijke Lid-Staten, dat een nationale marktorganisatie slechts van de algemene verdragsregels mag afwijken gedurende de „overgangsperiode". In het licht van dit arrest heeft artikel 60, lid 2, het karakter van een overgangsmaatregel gekregen, waarin voor het handelsverkeer waarbij de nieuwe Lid-Staten zijn betrokken een andere regeling wordt toegestaan dan de regeling die geldt voor het handelsverkeer waarbij uitsluitend de oorspronkelijke Lid-Staten zijn betrokken.

Een uitlegging van artikel 60, lid 2, in tegengestelde zin zou leiden tot verlenging van de tijdslimiet die in artikel 9 is vastgesteld voor twee verschillende regelingen. Dit is kennelijk in strijd met het oorspronkelijke doel van dit artikel.

Ten slotte wijst de Commissie erop dat de Raad thans voorstellen in studie heeft voor andere gemeenschappelijke marktordeningen voor produkten waarvan het handelsverkeer met de nieuwe Lid-Staten een belangrijk onderdeel van de gemeenschappelijke markt vormt. Een uitspraak van het Hof, inhoudende dat de beperkingen van het handelsverkeer met de nieuwe Lid-Staten van deze produkten nog steeds zijn toegestaan, zou voor de Raad aanleiding kunnen zijn, zijn besluit om gemeenschappelijke marktordeningen in te stellen, opnieuw op de lange baan te schuiven.

Mitsdien stelt de Commissie voor, de aan het Hof voorgelegde vraag te beantwoorden als volgt:

„Artikel 30 EEG-Verdrag en de Toetredingsakte, en met name de artikelen 9 en 60, lid 2, van deze akte, moeten aldus worden opgevat, dat zij niet toelaten kwantitatieve beperkingen bij de invoer van landbouwprodukten in een nieuwe Lid-Staat na 31 december 1977 in stand te houden, ook al maken deze beperkingen deel uit van een nationale marktordening en al vallen de betrokken produkten niet onder een gemeenschappelijke marktordening."

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 26 oktober 1978 hebben verzoekster in het hoofdgeding, ten deze vertegenwoordigd door F. G. Jacobs, advocaat te Londen; de regering van het Verenigd Koninkrijk, ten deze vertegenwoordigd door W. H. Godwin, bijgestaan door L. Bromley, A.C., advocaat te Londen; de Nederlandse regering, ten deze vertegenwoordigd door A. Bos; en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door R. Wainwright en B. Hoff-Nielsen, mondelinge opmerkingen gemaakt.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 22 november 1978 conclusie genomen.

In rechte

1 Bij beschikking van 12 april 1978, ingekomen ter griffie van het Hof op 19 mei daaropvolgende, heeft de High Court of Justice, Queen's Bench Division, Commercial Court, krachtens artikel 177 EEG-Verdrag een prejudiciële vraag gesteld over de uitlegging van artikel 60, lid 2, van de Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden en de aanpassing der Verdragen, gevoegd bij het Verdrag van 22 januari 1972 betreffende de toetreding van het Koninkrijk Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland tot de EEG en de EGA (hierna genoemd Toetredingsakte).

2 Deze vraag is gerezen in een geschil tussen een Nederlandse vennootschap die haar bedrijf maakt van de export van aardappelen, en de bevoegde diensten van het Verenigd Koninkrijk, betreffende de weigering van deze diensten een op 6 januari 1978 te Great Yarmouth aangekomen partij aardappelen op Brits grondgebied toe te laten.

3 Verzoekster in het hoofdgeding verzocht de nationale rechter te verklaren voor recht dat het Verenigd Koninkrijk na 1 januari 1978 niet meer gerechtigd is de invoer van aardappelen uit de Lid-Staten van de EEG te verbieden; verweersters in het hoofdgeding, de bevoegde Britse diensten, beriepen zich daartegenover op artikel 60, lid 2, Toetredingsakte. Daarop heeft de nationale rechter zich met de volgende vraag tot het Hof gewend:

„Is het in het geval van een landbouwprodukt dat op de datum van toetreding en ook op 1 januari 1978 nog steeds niet onderworpen is geweest aan een gemeenschappelijke marktordening, ingevolge artikel 60, lid 2, Toetredingsakte of enige andere bepaling van gemeenschapsrecht geoorloofd kwantitatieve invoerbeperkingen voor dat produkt na 31 december 1977 (indien die beperkingen op de datum van toetreding deel uitmaakten van een nationale marktordening) te handhaven, voor zover zulks noodzakelijk is om de handhaving van de nationale marktordening te waarborgen en totdat de gemeenschappelijke marktordening voor dat produkt van toepassing wordt?"

4 Ter zake van de door de nationale rechter bedoelde maatregelen heeft de Commissie een beroep aanhangig gemaakt ex artikel 169 EEG-Verdrag wegens niet-nakoming van verdragsverplichtingen door een Lid-Staat (zaak 5 231/78). De in het kader van zaak 231/78 onderzochte rechtsvraag is in 6 wezen identiek met de vraag van de High Court of Justice. Bij arrest van heden (29 maart 1979) heeft het Hof vastgesteld dat het Verenigd Koninkrijk door de nationale bepalingen die de invoer van aardappelen kunnen beperken, niet vóór het einde van het jaar 1977 af te schaffen of te wijzigen, de ingevolge het Verdrag op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen. 7 Ten deze kan mitsdien worden volstaan met een verwijzing naar het arrest in zaak 231/78, waarvan de tekst als bijlage bij dit arrest is gevoegd (zie blz. 1447).

8 Gelet op de overwegingen van bedoeld arrest, moet op de vraag van de High Court of Justice worden geantwoord, dat artikel 60, lid 2, Toetredingsakte niet kan worden aangemerkt als een bijzondere bepaling in de zin van het voorbehoud van artikel 9, lid 2, van die Akte, zodat het ingevolge laatstgenoemde bepaling aan het eind van 1977 buiten toepassing is geraakt.

Kosten

9 De kosten door de regering van het Koninkrijk der Nederlanden, van de Franse Republiek, van het Verenigd Koninkrijk, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het 10 Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechter over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de door de High Court of Justice, Queen's Bench Division, Commercial Court, bij beschikking van 12 april 1978 gestelde vraag, verklaart voor recht:

Artikel 60, lid 2, Toetredingsakte kan niet worden aangemerkt als een bijzondere bepaling in de zin van het voorbehoud van artikel 9, lid 2, van die Akte, zodat het ingevolge laatstgenoemde bepaling aan het eind van 1977 buiten toepassing is geraakt.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Pescatore

Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op negenentwintig maart negentienhonderdnegenenzeventig.

De griffier

A. Van Houtte

De president

H. Kutscher

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL H. MAYRAS VAN 22 NOVEMBER 1978 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

I — Verzoekster in het hoofdgeding maakt in Nederland haar bedrijf van het produceren, verhandelen en exporteren van aardappelen en is lid van de Vereniging van Nederlandse exporteurs van aardappelen (VNEA). Op 5 januari 1978 verzond zij een partij van 20 ton late aardappelen naar Londen, ten einde — zoals zij openhartig verklaart — de Britse markt „af te tasten". De partij kwam nog dezelfde dag in goede orde te Great Yarmouth aan, doch de Britse douane weigerde haar op Brits grondge-

1 — Vertaald uit het Frans.